

RAPOARTE DE SĂPĂTURI
ARHEOLOGICE

O NOUĂ AȘEZARE DIN EPOCA BRONZULUI APARTINÂND GRUPULUI CULTURAL BALTA- SĂRATĂ DESCOPERITĂ LA COȘTEIU (JUD. TIMIȘ). I

Răzvan Pinca, Petru Rogozea

Cuvinte cheie: *Banat, Coșteiu, epoca bronzului, grup cultural Balta Sărată*

Keywords: *Banat, Coșteiu, bronze age, Balta Sărată Cultural group*

În vara anului 2004 în partea de nord a localității Coșteiu¹, pe o terasă situată în apropierea gării (spre vest), cunoscută sub numele de *Islaz*, în urma unor lucrări au fost scoase la suprafață fragmente ceramice preistorice, bucăți de chirpici precum, oase de animale, două bucăți de silex și un fragment de topor din piatră.

Lucrările desfășurate pe pășune s-au efectuat mecanizat și putem spune că au avut rolul unui sondaj, concretizându-se în săparea unui canal lung de aproximativ 250 m, lat de 0,60 – 0,70 m și adânc de 1,30 – 1,40 m pe mai mult de jumătate din suprafața terasei, situat aproape de marginea localității și a canalului Eruga și orientat NV – SE, aproape perpendicular pe șoseaua ce face legătura între satele Coșteiu și Țipari în partea de NV (Pl. I).

Locul este potrivit pentru stabilirea unor comunități umane, la baza estică a terasei curgea în trecut un vechi curs al Timișului (Timișul Mort), curs care poate fi văzut pe hărțile și planurile cadastrale din secolele XVIII – XIX, care pornește din amonte de Lugoj și a cărui fostă albie se poate observa cu ușurință și astăzi. În urma inundațiilor din 2000 aproape toată zona joasă dintre albia colmatată și actuala albie a fost inundată. Însă, terasa nu este cu totul ferită de inundații deoarece în partea de nord există două pâraie, Binișul Mare și Binișul Mic, care probabil au existat și în vechime, iar în anii ploioși își ies din matcă. Interesant este faptul că poate fi urmărită cu ușurință deplasarea purtătorilor acestui grup cultural în avalul râului Timiș, pe aceeași fostă albie, în amonte cu aproximativ 7 km a mai fost cercetată o așezare aparținând grupului cultural Balta – Sărată, la Lugoj la poalele Dealurilor Viilor în anul 2000².

Presupunem că ar putea fi vorba de o deplasare a aceleiași comunități la un anume interval de timp, aceasta și datorită faptului că undeva la mijlocul distanței dintre cele două așezări preistorice, tot pe fosta albie a Timișului,

în stânga șoselei Coșteiu – Lugoj, pe dealurile din apropiere s-ar mai putea afla o așezare preistorică, întrucât în zonă au mai fost găsite fragmente ceramice preistorice atipice asemănătoare ca și textură, ardere și colorit cu cele din așezările mai sus menționate.

Pe aceeași terasă se mai întâlnesc materiale ceramice moderne ce datează de la sfârșitul sec. XVIII și sec. XIX aparținând unei așezări care suprapune parțial așezarea preistorică în partea de NV, aici se afla încă cu mai bine de un secol în urmă una dintre cele trei așezări care împreună cu fostul sat Sălha compun actuala localitate Coșteiu: Coșteiu Mare, Coșteiu Mic și Coșteiu Colonie. Această locuire târzie nu a afectat prea mult așezarea preistorică, centrul acesteia fiind mai spre vest, iar terenul probabil că fiind inundat de cele două Binișuri a fost folosit mai mult ca și pășune, bătrânii localității necunoscând vreo altă întrebuințare a terenului pe tot parcursul secolului XX.

Descrierea materialului arheologic³

Materialul arheologic descoperit se încadrează în fazele II-III ale grupului cultural Balta Sărată. Menționăm un fragment de topor din piatră (Pl. V/2), două nuclee de silex, de culoare cafenie (de tip Banat) – Pl. XII/5,7.

Materialul ceramic este reprezentat de un fragment de strecurătoare (Pl. XII/8), fragmente de castroane, străchini, căni, cănițe etc. Din punct de vedere al ornamentării, întâlnim ornamente imprimate (Pl. XVII/a), ornamente incizate (Pl. XVII/b) și ornamente în relief (Pl. XVII/c).

Ornamentele imprimate sunt reprezentate de puncte circulare (Pl. V/6, VII/4-5, XV/4), puncte ovale (Pl. VI/1, VII/9, VIII/6, IX/1), „dinți de lup” (Pl. XIII/4).

Ornamentele incizate sunt reprezentate prin linii dispuse pe orizontală, diagonală verticală și în arcadă (Pl. II/1,3; III/3-4; IV/4,7; V/1,3,5,6; VI/1-2; VII/1-2,4,8-9; VIII/1,3-6; IX; X/6; XI/1; XII/1; XIII/2-4; XIV/1-2,9; XVI/1,4).

Ornamente în relief: proeminențe conice și late (Pl. II/2,4; III; IV/2; V/3,8; VIII/5,7; X/4; XI/3,5; XII/6; XIII/1; XIV/6; XV/1-2,5; XVI/3-4,7); brâuri alveolare (Pl. XII/4; XIV/8; XV/1-2,5); toarte (Pl. II/1; IV/3; V/5,7; X/1,3; XI/2,4; XIV/3-4; XV/3).

NOTE

1. În prezentul articol semnalăm doar descoperirea sitului și publicăm materialele arheologice adunate în urma cercetărilor arheologice din anul 2004.
2. P. Rogozea, R. Pinca, *O așezare din epoca bronzului de la Lugoj*, în *AnB*, SN, X-XI, Arheologie – Istorie, 2002-2003, 73-80.
3. P. Rogozea, în *BiblMA*, I, 1994, 155-160; Ibidem, în *TD*, XVI, 1-2, 1995, 81-85.

A NEW BRONZE AGE SETTLEMENT OF BALTA SĂRATĂ TYPE FROM COȘTEIU (TIMIȘ COUNTY)

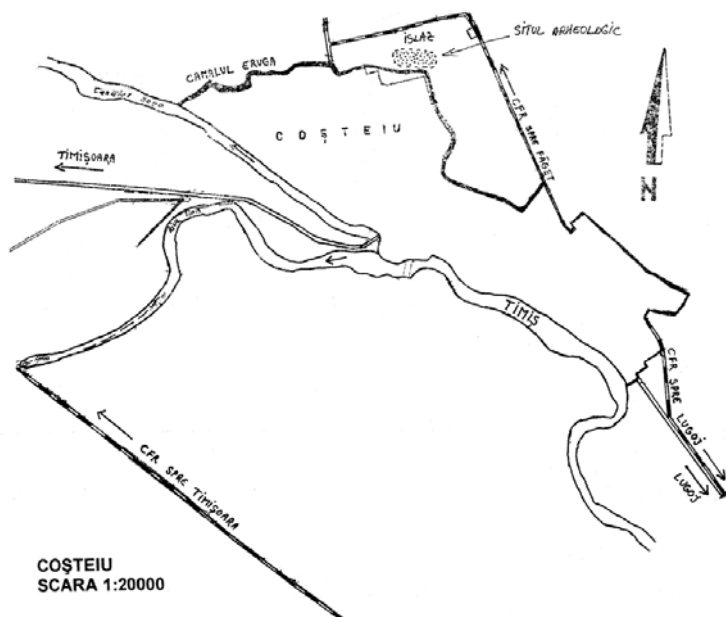
Summary

In the summer of 2004, north of the commune Coșteiu (Timiș County), on a terrace located west of the railway station, known as “Islaz” (Plate I), prehistoric ceramic fragments, fired daub fragments and animal bones have accidentally been unearthed.

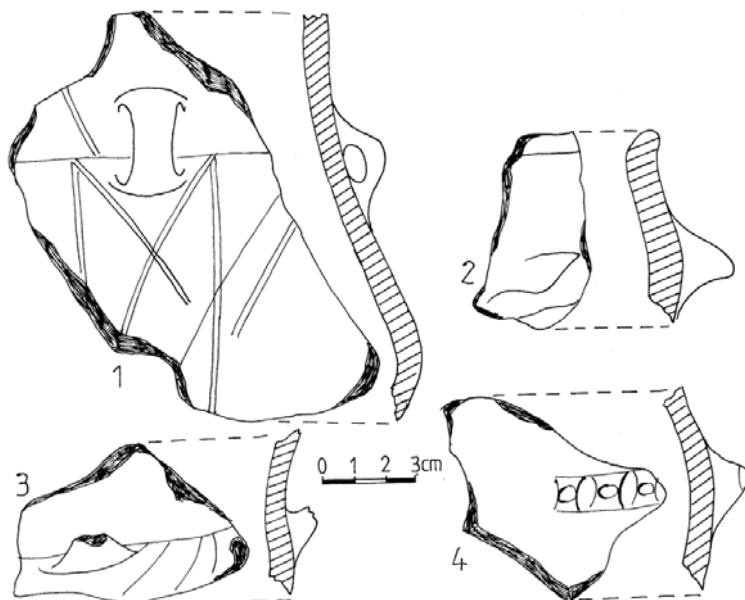
The ceramics had been ascribed to the Balta Sărată cultural group of the Middle and Late Bronze Age, phases II – III.

The fragments come from bowl, pots, jugs, cups etc.

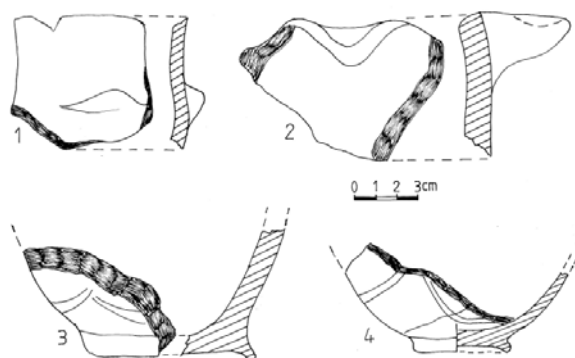
Ornamentation of the ceramics consists in stamped, incised and in relief decoration.



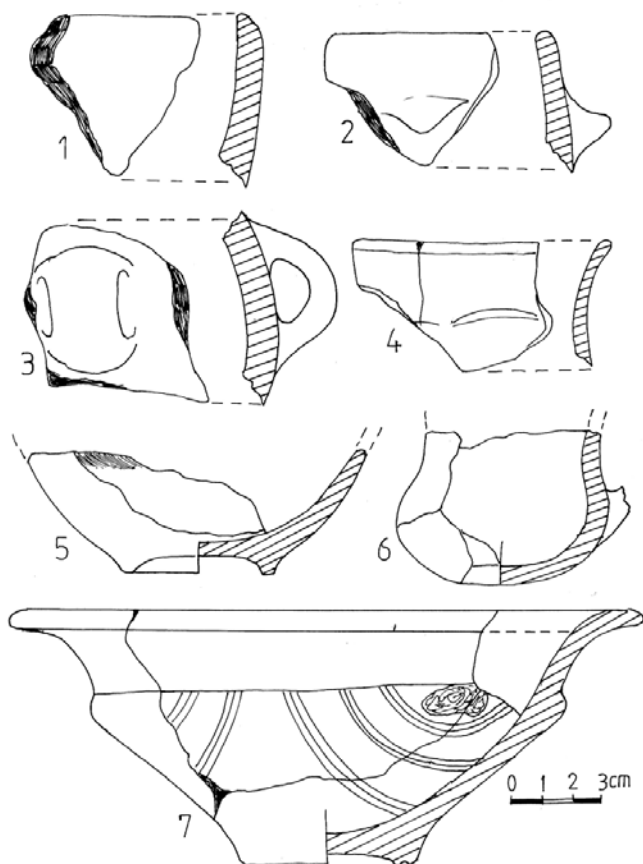
Pl. I. Fragmente ceramice, grupul cultural Balta Sărată II – III de la Coșteiu



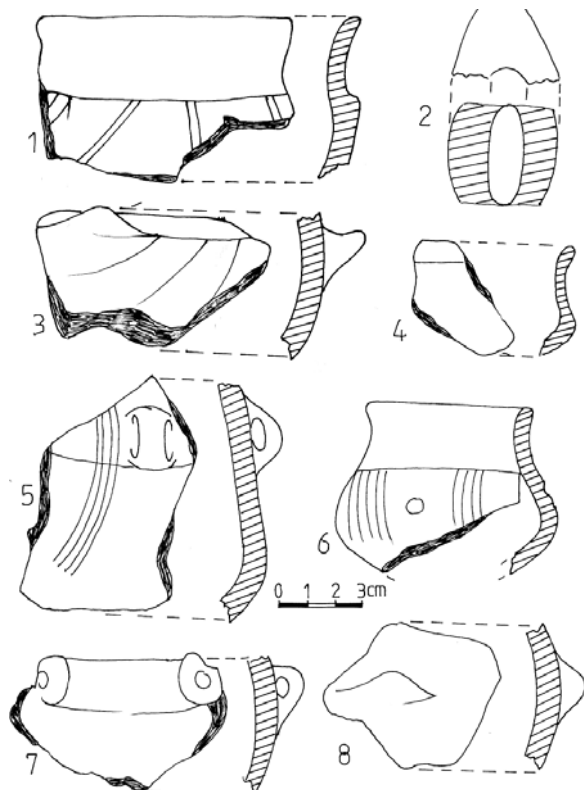
Pl. II. Fragmente ceramice, grupul cultural Balta Sărată II – III de la Coșteiu



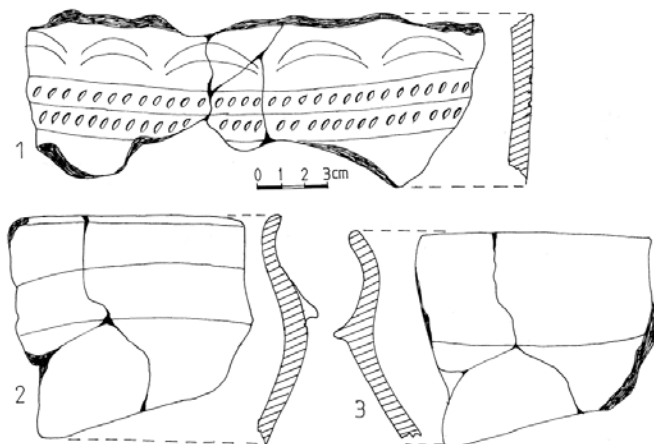
Pl. III. Plan de situație al așezării din epoca bronzului de la Coșteiu, jud. Timiș



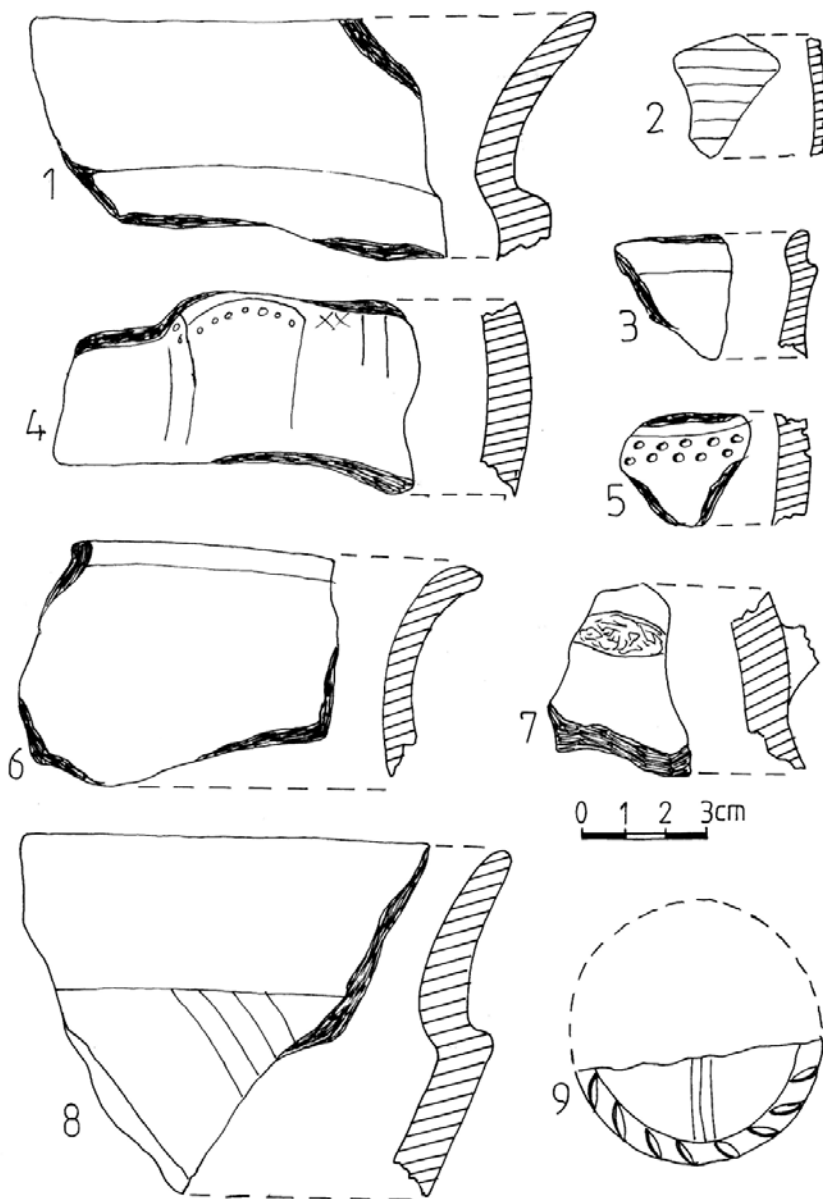
Pl. IV. Fragmente ceramice, grupul cultural Balta Sărată II – III de la Coșteiu



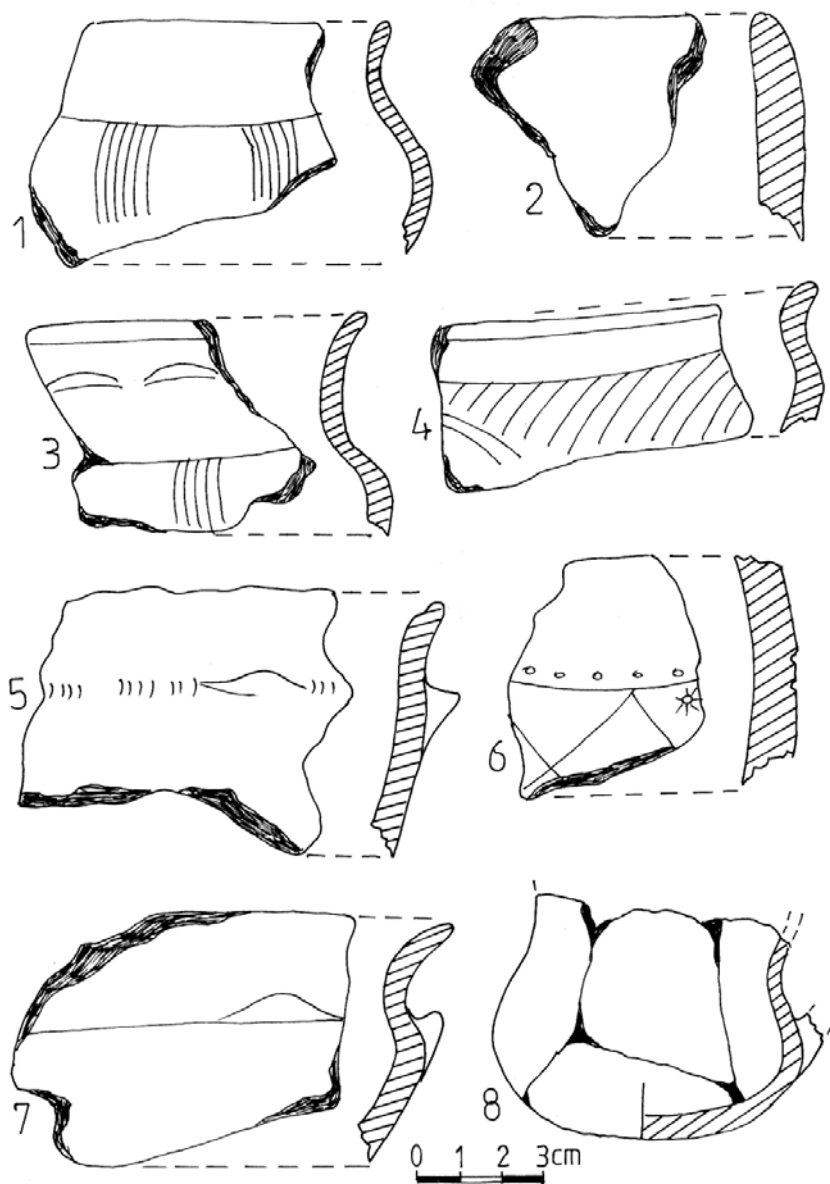
Pl.V. Fragmente ceramice, grupul cultural Balta Sărată II – III de la Coșteiu



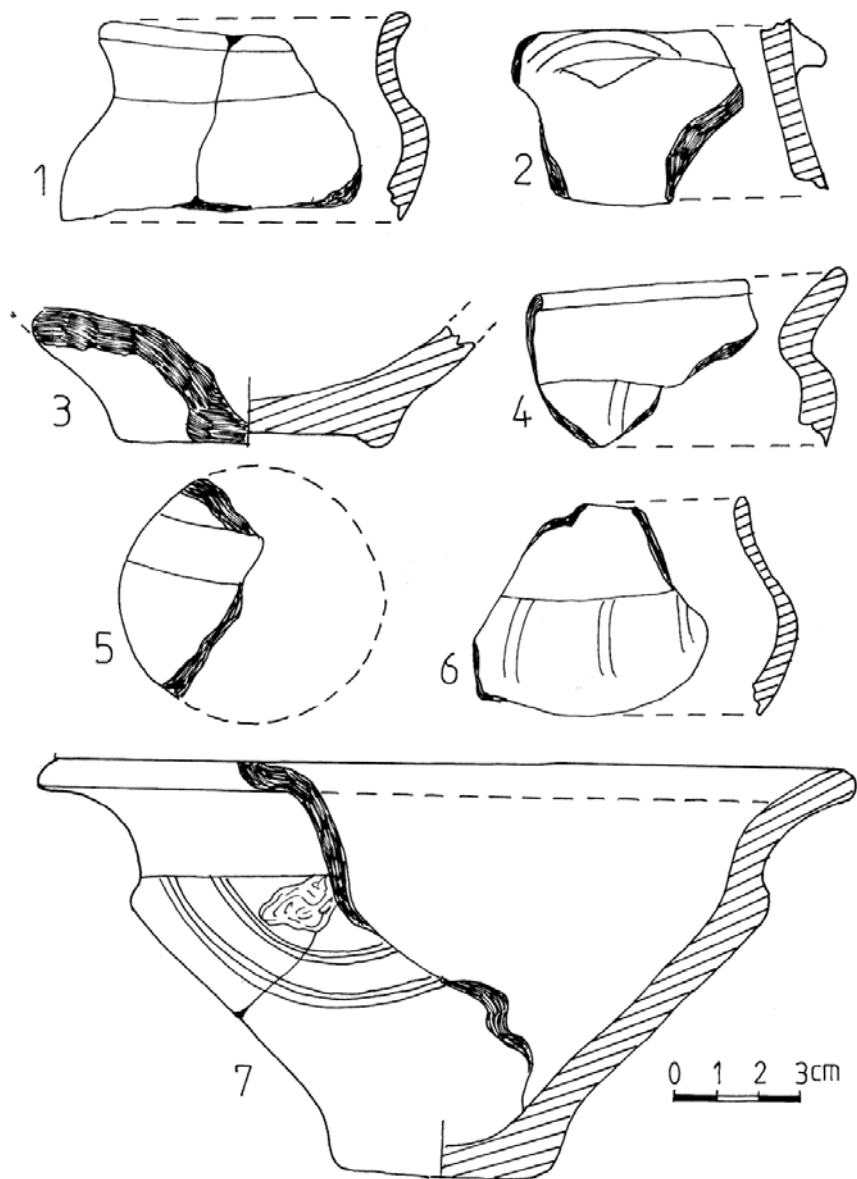
Pl. VI. Fragmente ceramice, grupul cultural Balta Sărată II – III de la Coșteiu



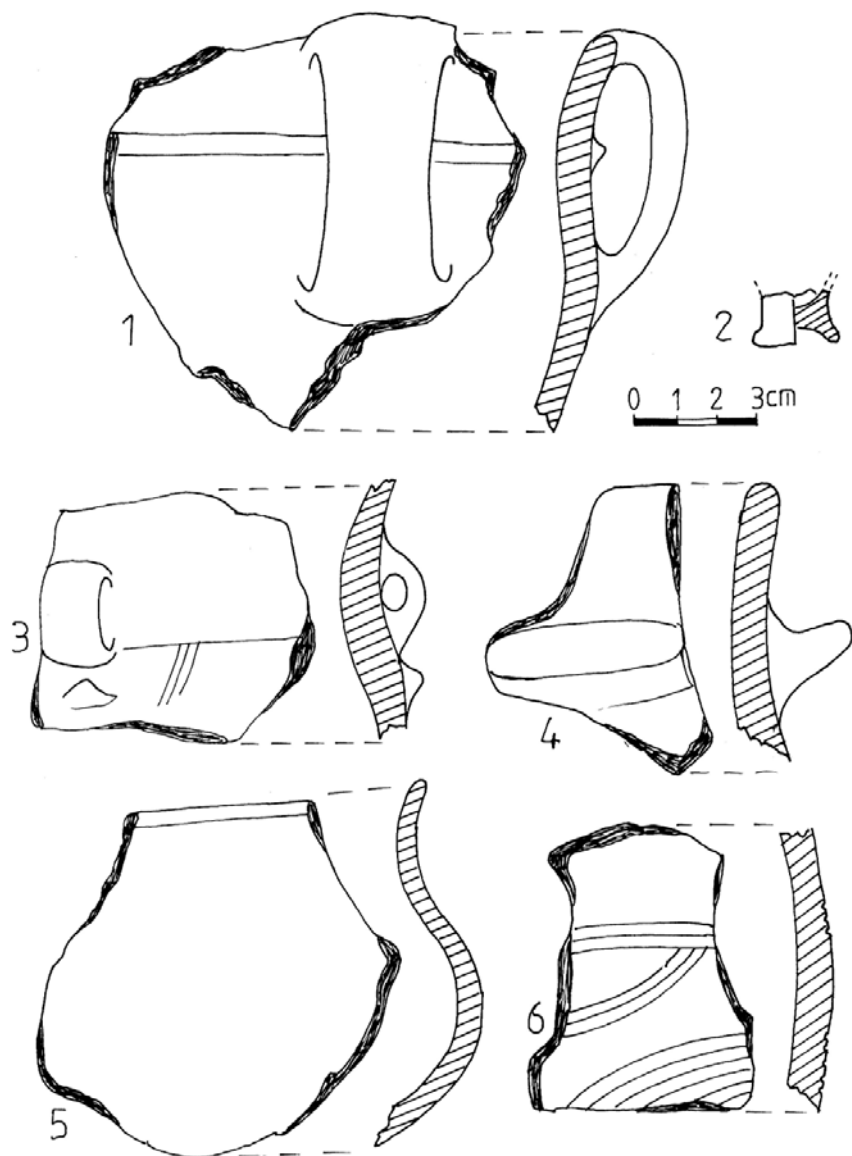
Pl. VII. Fragmente ceramice, grupul cultural Balta Sărată II – III de la Coșteiu



Pl. VIII. Fragmente ceramice, grupul cultural Balta Sărată II – III de la Coșteiu

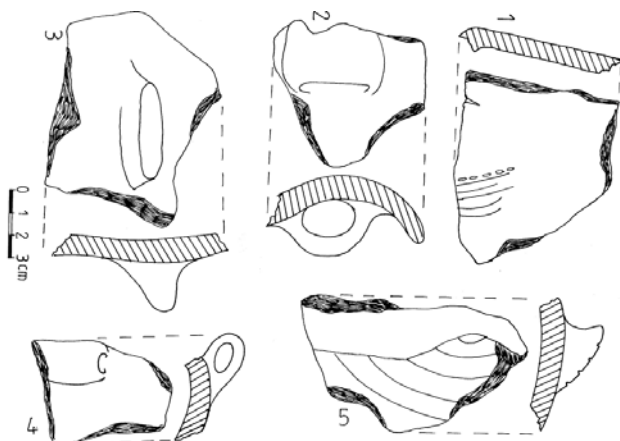


PL. IX. Fragmente ceramice, grupul cultural Balta Sărată II – III de la Coșteiu

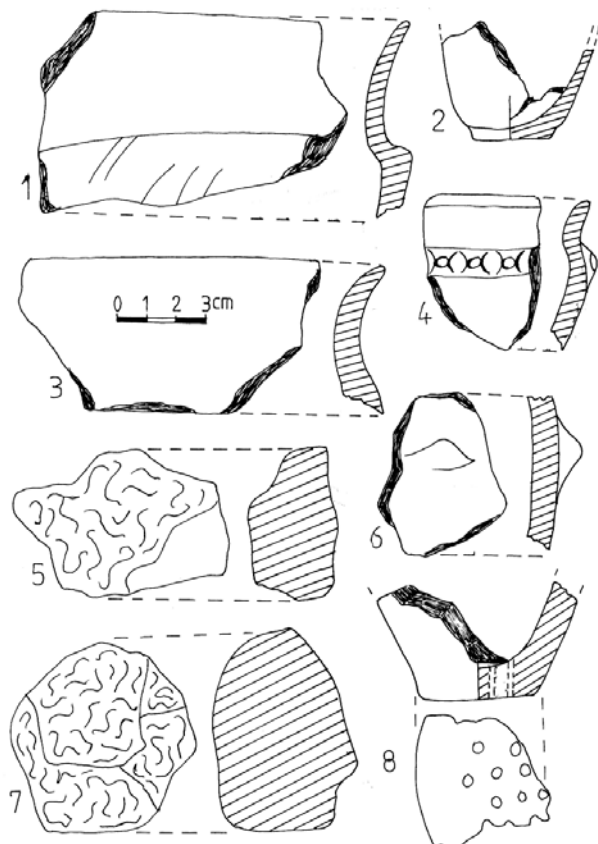


1

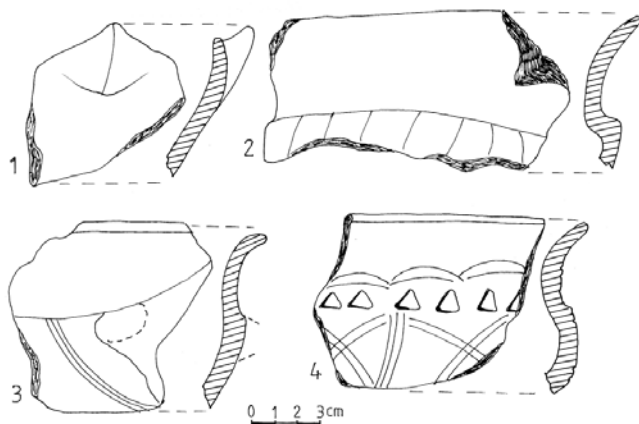
Pl. X. Fragmente ceramice, grupul cultural Balta Sărată II – III de la Coșteiu



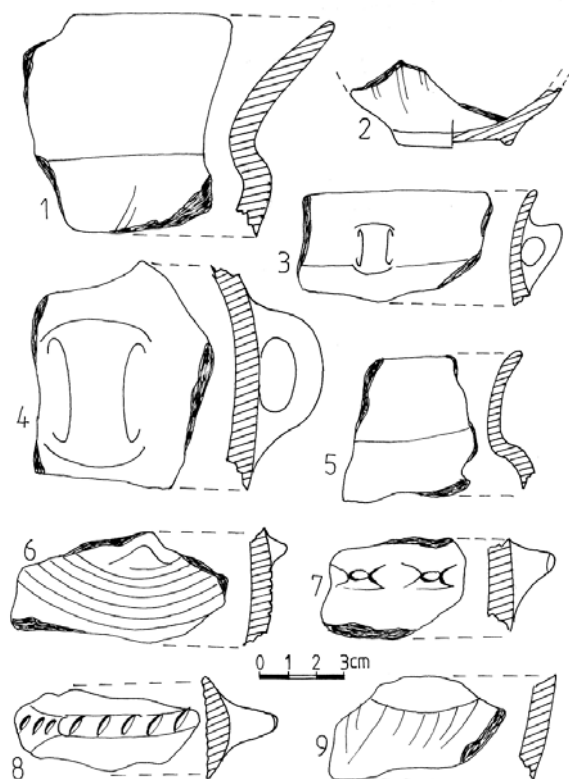
Pl. XI. Fragmente ceramice, grupul cultural Balta Sărată II – III de la Coșteiu



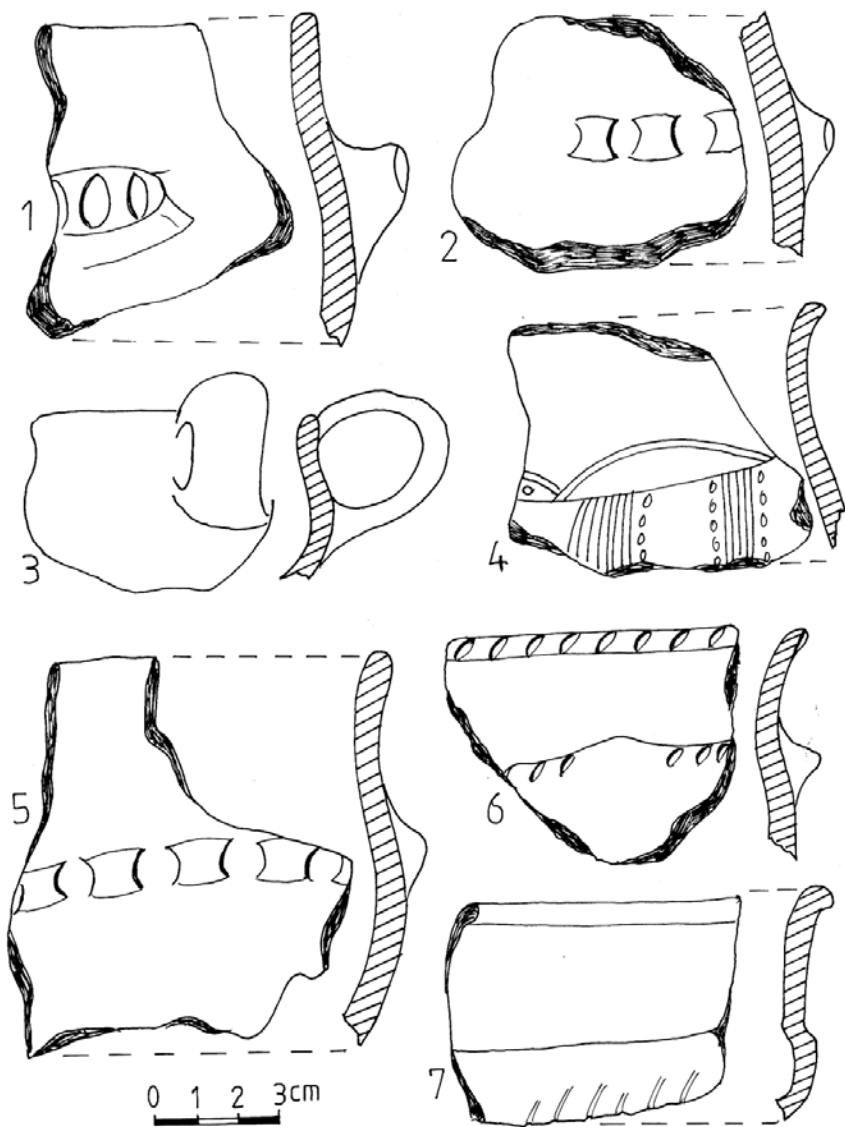
Pl. XII. Fragmente ceramice, grupul cultural Balta Sărată II – III de la Coșteiu



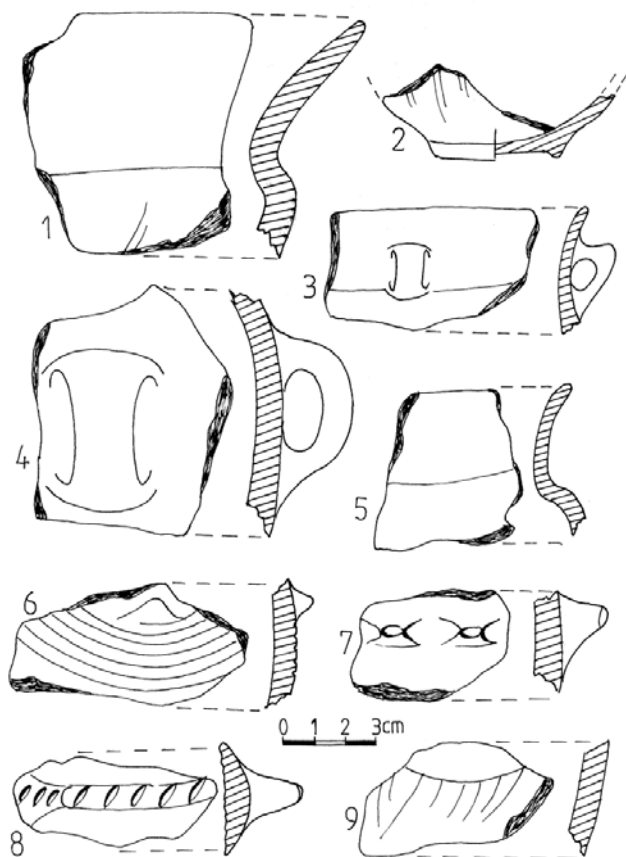
Pl. XIII. Fragmente ceramice, grupul cultural Balta Sărată II – III de la Coșteiu



Pl. XIV. Fragmente ceramice, grupul cultural Balta Sărată II – III de la Coșteiu



PL.XV. Fragmente ceramice, grupul cultural Balta Sărată II – III de la Coșteiu



Pl. XVI. Fragmente ceramice, grupul cultural Balta Sărată II – III de la Coșteiu

ornamente a imprimate	1 ooooooo	2 ▽▽▽▽▽	3 ■ ■ ■ ■ ■	
ornamente b incizate	1 /// /// ///	2 ≡ ≡ ≡	3 X	4 m
ornamente c în relief	1 ✓ ✓	2 o o o	3 □ □	4 □ □ □

PL. XVII. Tipuri de ornamente pe ceramice grupului cultural Balta Sărată de la Coșteiu:

a – ornamente imprimate; b – ornamente incizate;

c – ornamente în relief.